Ч. 47 (11 301). Львів, четвер 1. березня 1928. Pocztowa opłata zaplacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15[illegible] леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

18 Всі українці голосують на одиноку правдиво національну українську листу 18

Провідний Львів.

Львів, 29. лютого 1928

Кожний день зближає нас до рішаючого моменту у виборчій акції, до переломового виборчого акту, в якому міліони, не вважаючи на натиск найріжнороднійших чинників, усе таки хоч у приближенні виявлять свою волю. На українські маси в останніх тижнях чорною хмарою насідає всяке гайвороння, стараючись їх здезорієнтувати та тим чи іншим способом виманити голоси українських селян і робітників.

Перед у тій вербунковій акції веде „одинка", за нею поспішає російсько-чорносотенна „двацятка". На українське робітництво насідає польська соціял-патріотична „двійка" і московсько-інтернаціональна „девятнацятка". На українській території під Польщею шаліє дикий танець всяких „приятелів народу", які з одного боку стараються виборцям на папері неба прихилити, а з другого боку грудами болота обкидають своїх противників. Всі ці угрупування, а всі вони є менше або більше „інтернаціональні", розпоряджають величезними грошевими засобами, які приноровлюють в широкому обемі. Під оглядом дальших „впливів" на масу вони сутньо ріжняться. Одні з них намагають найбільш безвідповідальною демагогією (головно москвофільські угрупування з 19-ки і 20-ки), а другі приноровленням натиску адміністраційної машини.

Цікаво, що саме тут, на „кресах", на українській і білоруській території той натиск згаданої чвірки приймає просто апокаліптичні форми і розміри в надії, що українська і білоруська маса буде найбільш податливою для польсько-московських експериментів.

В тих умовинах справді важким є становище прибитої української і білоруської маси, на яку всім своїм вантажем натискає з одного боку Варшава, а з другого Москва. В теперішній стадії нашого життя повторюється в зміненій формі те саме, що постійно ваготіло над українським народом: засильна акція Москви і Варшави, двох конкурентів, двох аспіраторів на українську землю, на її багацтва і на її обездолення.

Треба великої відпорности, національно-політичної свідомости, загальної характерности і просто геройської посвяти, щоби видержати у тій нерівній боротьбі, щоби виявити свою, а не чужу, волю, щоби обстоювати своє право.

І ми бачимо, що українська народня маса струшує з себе тих впертих, вїдливих насікомих, що вона ставить успішний опір інфекціонованим пошестям, що вона бажає здоровим зберігти свій організм. Цілий край в незвичайно важких умовинах зводить завзяту боротьбу за свою душу, за своє „я", а в дні 4 березня проявить свою волю і свої змагання, віддаючи свої голоси на українську національну листу.

Той день буде теж історичним в житті українського Львова. Не впер ше від цілого ряду літ, від століть цілих український Львів покаже себе наглядно, доказуючи: чим він є по своїй суті, які тенденції, які напрямні зазначуються у його розвитку. Львів, той провідний Львів у житті західньої вітки українського народу виявить своє дійсне обличча. Українські виборці Львова засвідчать перед цілим світом силу українського елементу в осередку західно-українських земель, реституують його традицію. Правда, не ту з примерклих княжих часів, але ту важку боротьбу, яку доводилось нашим предкам під чужим пануванням вести за „віру і націю руську". В дні 4. березня супроводитимуть нас у нашій боротьбі, в обстоюванні нашого горожанського права духи тих — яких тлінні останки спочивають не в саркофагах і не в мавзолеях, але в глибоких звалах сірої землі, духи тих, що в найтяжчу добу нашого життя стояли на сторожі чести, сили і значіння великого народу.

Колись, за часів історичної, шляхетської Польщі, коли тодішні репрезентанти „нації руської" перейшли в чужий табор, коли селянська маса була позбавлена найпримітивніших людських прав, міщанство й робітництво Львова взяло на себе непомірно важкий тягар репрезентації народу, обстоювання його непередавнених прав, оборони „віри і нації руської". Довгі десятки літ, віки цілі та горстка боронила належних народові прав, справді не жаліючи нічого, ні майна, ні навіть життя. І не без основи згадує про ті часи польський хронікар, що у Львові „mało było rusinów, lecz dużo Rusi".

Значіння Львова тепер без порівнання більше і важніше, як тоді. Львів є всестороннім осередком західно-українських земель, кузнею української національно-політичної думки, економічним центром, культурним заборолом, репрезентантом всієї української території під Польщею. У Львові сходяться всі шляхи, що ведуть з Покуття і Полісся, з Поділля і Лемківщини та Холмщини. Тут перехрещуються економічні й культурні змагання нашої маси, тут витворюється спільний знаменник для міліонів. Сила і значіння українського Львова рішає в значній мірі про силу і значіння цілого краю, всіх семи міліонів українців.

І тому здобуття українського мандату у Львові є імператив теперішнього моменту, це основна вимога і потреба, це доказ нашого розвитку для своїх і чужих, це маніфестація далекосяглого й історичного значіння, це новий розділ у нашій найновішій історії, це реальне започаткування українізації міста на нашій національній території.

Вагу і значіння виборчого акту у Львові добре розуміють міщансько-ремісничі і робітничі українські маси. Віча і зібрання з останніх днів засвідчили наглядно, що в українських народніх масах Львова б'є джерело національної свідомости і чутке почуття громадянського обовязку. В міщанських і робітничих гуртках й організаціях кипить жива праця, там б'ється живчик виборчого руху. І саме тоді, коли міщансько-робітнича маса проявляє живе і загальне зацікавлення виборами, коли вона ладиться до рішаючого виборчого бою, не слідно помітнішого зацікавлення серед нашої інтелігенції. Навпаки з жалем доводиться помічати якісь пораженські настрої, сумніви, байдужність і невіру. Можна навіть почути такі пораженські голоси, що — мовляв — шкода навіть іти до голосування, бо український кандидат і так не вийде.

Зайвим було би говорити, як такі необчислені байдужно-десператські відзиви впливають на загал, на його настрої, на його розбуджену громадянську свідомість, на його піднесену, боєву охоту — не лише боротися, але й побіджати. Бо ніколи не може побідити той, хто не має віри у власні сили, не має волі побіди. Не говоримо вже про те, що поширюванням таких думок інтелігенція сама копає собі могилу.

Адже Львів зі всіх міст має найбільшу кількість української інтелігенції. Не помилимося, коли скажемо, що у Львові є понад 1.500 українських інтелігентських родин, що дає мінімум 4.500 голосів (по три на родину). До тогож, коли говориться про провідну силу Львова, то в першу чергу під тим провідництвом розуміється інтелігенцію. Ясно, що від інтелігента, від людини освіченої і всесторонно освідомленої вимагається далеко більше, як від пересічного громадянина.

Нехайже інтелігенція не заводить покладаних у ній надій, нехай вона ще в останній хвилі проявить себе, нехай стане в одній боєвій лаві з українським робітничо-міщанським загалом, як її провідниця і дорадниця. Обовязком нашої інтелігенції не лише виконати чесно свій горожанський обовязок, але й потягнути за собою всіх несвідомих, затурканих, прибитих, дати світло незрячим визгострити громадянський слух тих, що ще досі глухі на українську національну ідею.

Нехайже хоч в останніх днях українська інтелігенція Львова оправдає своє природне післанництво нехай докаже, що вона справді є еманацією народньої маси, нехай ділом засвідчить провідництво Львова.

Комінтерн засудив.

Московський Комінтерн осудив і викинув зі свого складу 6. провідників КПЗУ за націоналістичні ухили

Здавна вже відбувалися значні тертя в КПЗУ, ще від часу, коли тим верхівка тієї партії, тоб-то її Центральний Комітет заявився устами Максимовича на партійному зїзді КП(б)У в Харкові за становищем Шумського у національному питанні. Тоді Шумського осудила КП(б)У і викинула поза межі України, осудив його і Комінтерн, а разом з ним і Максимовича та весь тодішній Центральний Комітет Комуністичної Партії Західної України (КПЗУ), який був примушений до уступлення. На його місце дістала КПЗУ новий надійний і послушний Москві Ц. К.

Одначе уступивші прихильники Шумського — їх тепер звуть москвофільські комуністичні комівояжери шумськістами! — не дали себе зломити і обстоювали далі свою ідеольогічну лінію в українській національній справі. Вони почали організувати свою сильну групу, яка при виборах до польських законодатних установ виставила свої окремі листи. Консолідуючися внутрішньо почала та група вести завзяту боротьбу з новопризначеним Москвою проводом КПЗУ і з верхами правовірної Комуністичної Партії Польщі (КПП). Крім того поборювала вона консеквентно і завзято замаскованих русотяпів з „Волі Народа", (пізніше Сель-Роб-лівицю), що спекулюючи на своїй формальній комуністичній правовірности московського комінтерського толку фактично зберігають і боронять єдинонеділимських ідей типу старорежімного чорносотенства, а в національному українському питанні ширять баламуцтво дивоглядними теоріями про „несутність" національної проблеми для соціяліста. Та сама група т. зв. шумськістів з КПЗУ взяла сильно в оборону Сель-Роба-правицю проти воленародівських спекулянтів.

На все те дивилися в Комінтерні через пальці, доки та група не виступила самостійно при виборах і доки не вимовила послуху варшавській експозитурі з Москви, якою є ЦК КПП. Ця група виставила між іншим свою окрему виборчу листу у Львові з Кріликом на чолі. Комуністичні ортодокси звуть ту групу „зрадницько-ренегатською" групою Василькова-Турянського. Від комуністичних ортодоксів зголошена у Львові, як відомо, листа з чоловим кандидатом Войтюком, б. послом, який є правовірним і перед Москвою і перед варшавською КПП. В часі виборів Комінтерн не витримав і довідавшись про окрему виборчу акцію „шумськістів" з КПЗУ рішив їх обложити остракізмом та проклясти по вічні часи.

В половині лютого появився в большевицькій пресі комунікат Комінтерну в цій справі, який далі в скороченні наводимо за харківським „Комуністом" з 16. II. ц. р.

„В нелегальній польській та українській комуністичній пресі — читаємо в „Комуністі", — що її видається в Польщі, надруковано відозву Виконному Комітетові до всіх партійних організацій і до всіх членів КПЗУ.

„Відозву скеровано проти зв. провідної групи КПЗУ, що виступала торік, обороняючи націоналістичний ухил в середині КП(б)У. „Нині — як говориться в цій відозві — зазначена група визнала даний момент дальшої стабілізації й піднесення реакції в Польщі та дальшого оформлення політичних настроїв української буржуазії в бік погодження з польським фашизмом та анти-радянською орієнтацією за слушний, щоб стати на шлях розриву з КПП (себто розриву з революційним рухом Польщі та Західньої Білоруси) і [illegible]го непідкорення директивам Комінтерну. Після того, як величезна більшість КПЗУ рішуче висловилася проти розкольників і рішуче стала на оборону лінії Комінтерну — розкольницька група ЦК КПЗУ почала утворювати на місцях свої паралельні організації й виставляти свої самостійні списки підчас виборів до сойму".

„Відозва констатує, що група членів ЦК КПЗУ, яка цілком підпала під вплив дрібно-буржуазного націоналізму, стала на шлях розколу КПЗУ і розколу революційного руху трудящих мас у Західній Україні, що ця група силкується розірвати звязок між революційним рухом Західньої України та революційним рухом Польщі й Західньої Білоруси, що за [illegible]

націоналістичних помилок, ця група, слідом за буржуазними групами в Західній Україні виступає проти Радянської України, яка будує соціялізм і ввазодне українські трудящі маси від тікового національного гніту. Всіма переліченими вчинками й отвертим непідкоренням директивам Комінтерну ця група ставить себе поза лавами Комінтерну... Виступаючи проти Комінтерну, КПП та КП(б)У, група кол. членів ЦК КПЗУ пробує вдарити по інтересах революційного руху на Західній Україні, обєктивно стає на шлях зради цього руху, перетворюється на безпосереднє знаряддя української контр-революції та польського фашизму.

Всі вчинки кол. провідної групи ЦК КПЗУ за останній час свідчать про те, що розкол партії, розрив з КПП та Комінтерном є в її руках засобом купити собі легалізацію з боку польського фашизму, замінити собою с.-д., що її немає на Західній Україні, себто перетворитись в справжню агентуру Пілсудського на зразок ППС.

Перед всіма членами партії й всіма трудящими масами України ВККІ викриває і плямує кол. провідну групу ЦК КПЗУ, як групу антикомінтернівську і фактично антирадянську, пропонує порвати з нею всякі звязки й закликає партійні організації й революційні маси Зах. України подати цілковиту й рішучу підтримку ЦК КПЗУ, що спирається на переважну більшість місцевих організацій партії й працює в щільному контакті й під керівництвом ЦК КПП та Комінтерну". Відозву закінчується гаслами: „Геть розкольників та зрадників".

Цей документ коментарів не вимагає ніяких. Велику радість мають з нього передовсім усі галицькі замасковані москвофіли.

Славістичні студії та українці.

(Від власного кореспондента.)

Прага, 23. лютого 1928.

Кожного разу, коли доводиться переглядати нові книжки европейських славістичних часописів, людині, що хоч трохи має сентимент до України, стає не зовсім весело на серці. Славістичних часописів тепер розвелось в Европі далеко більше, ніж було їх перед війною. Ось далеко не повний їх реєстр:

Німеччина: „Zeitschrift für slavische Philologie", Archiv für slavische Philologie", „Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven", „Ost Europa". Франція: „Le Monde Slave", „Revue des Etudes Slaves". Італія: Rivista di litterature slave", „L'Europa Orientale", Англія: „The Slovanic Review". Чехословаччина: „Slavia", „Slovansky Prehled".

Разом отже маємо одинадцять часописів, які займаються або виключно в більшій частині культурою й суспільним життям славянських народів. Навіть дуже скромно оцінюючи їх значіння й ролю, доведеться признати, що вони мають не абиякий вплив як на взаїмне пізнання й зближення славянських народів або бодай їх освічених верств між собою, так і на ширення правдивих відомостей про славянські народи поміж чужим світом, передовсім між світом германським, англьо-саксонським і романським.

В якій мірі українці використовують ці трибуни, які по праву належать їм так само, як і іншим славянським народам? От тут-то й підходимо до відповіді, чому саме людині, що має хоч аби-який сентимент до України, стає невесело на серці при перегляді славістичних часописів.

Пишучи свого часу про культурне визнання України з боку Чехословаччини, я вже натякнув, що й тут головна заслуга належить або чужинцям, або українцям малопроцентовим. Справді, коли „Словански Пшеглед" має в себе сталу українську рубрику, то це заслуга передовсім Адольфа Черного, а потім Вінценца Харвата, що ту рубрику провадить. Поза Чехословаччиною таких Харватів немає, й там українїка заступлена так кепсько, що аж жаль бере.

Маю тепер перед собою пять найновіших книжок славістичних часописів: лютневу книжку „Слов. Пшегледу", пяту книжку часопису „Остєвропа" за 1927–28 рік, четверту книжку „Jahrbücher" за 1927 рік, четверту книжку італійської „Rivista" й 11–12 книжку „L'Europa" за 1927 рік. У всіх цих книжках є великі статті про всі славянські народи, тільки про Україну й українців статей немає. Лишаються замітки. В обох італійських журналах нема й заміток про Україну, — а розмір цих книжок 240 сторін! Книжка Jahrbücher" приносить одну-одиніську замітку на півтори сторінки друку, але й ту написав не українець, а якийсь А. М. Ладиженский — і написав не зовсім прихильно. Мова мовиться про твір Д. І. Багалія „Григорій Сковорода", причім додається увагу, що автор помиляється, вважаючи Сковороду суто українським фільософом: Сковорода, бачите, мандрував також по Воронїжчині й Московщині, до того ж його ідеї мають багато спільного з ідеями заволжських „старців"...

У часописі „Ost-Europa" знаходжу також одну замітку — на останній сторінці, між всячиною. Підписано „S. K" — чи має то бути Зенон Кузеля? Замітку присвячено тому ж Д. Багалієві з нагоди його ювилею. Замітку написано з повним знанням справи й цілком коректно. Таку саму замітку дав В. Харват до „Слов. Пшегледу" з нагоди ювилейного збірника київської Академії Наук на пошану Д. І. Багалія. Крім того ця книжка „Слов. Пш." приносить замітки з соціяльно-політичного життя Радянської України як і з життя українців під Польщею, а також кілька назв нових українських книг у відділі бібліографії.

Треба було зі спеціяльною метою підійти до цих книжок, щоби розшукати цих кілька заміток. Пересічний читач ані їх не розшукає, ані не зверне на них уваги, коли випадково на них натрапить. І я питаю наших вельмишановних і високоповажаних стопроцентових українців, що в такім великім числі перебувають закордоном: Чи це в порядку? Чи все тут гаразд?

Ні, не все тут гаразд. Воно правда, що нам з нашим добром нема чого набиватися, а краще почекати, поки люди до нас по наше добро самі прийдуть. Та це либонь тільки одна правда, бо є ще й друга. Та друга правда промовляє дуже голосно зі сторінок кождого славістичного часопису й свідчить, що інші славянські народи не чекають, доки чужинці до них по їх добро прийдуть. Беру призвища авторів, що пишуть у найновіших книжках славістичних часописів про інші славянські народи. Про поляків пишуть Скарбек-Тлуховскі, Велерян Прейснер і Форст-Баталія, про чехів — Мірослав Рутте, К. Крейчі й Оттомар Шллео, про росіян — І. Бороздін, А. Макаров і М. Слоним, про південних славян — Н. Доріян, Степко Іліч та І. Матль. Рівночасно пишуть про них і чужинці — Мавер, Ґаспаріні, Кроніа, Нуріляні, Даміяні, Ведель, Гетч, Аугаген, Лютер, Ионас, Вочке, Єссен, — але й свої не складають безсилих рук на порожніх грудях, а працюють цілою силою пари, хоч потребують цього далеко менше, ніж ми.

Сказати, що ми не маємо сил, не можна. Чи знайдуться вони в Парижі, Льондоні й Римі, не знаю, але в нашій благословенній Празі та в її околицях проживає стільки професорів, і то правдивих, бувших австрійських, що їх хисту напевне вистачилоб на кілька статей для чужих часописів. Та й професори „повоєнні", що їх разом з довоєнними є на самім українськім університеті в Празі аж 36 душ (посилаюсь на книгу „Український В. Університет в Празі в роках 1921–1926, ст. 31–233), прецінь моглиб так написати статейку, що чужі люди з неї не сміялися би. А коли збагнути, що є ще в Празі Педагогічний Інститут, а в Подєбрадах Господарська Академія, які разом з університетом мають найменше 150 професорів, доцентів і лекторів, то доведеться признати, що сил є аж забагато.

Лишається ще питання, чи приймуть чужинці наших людей до свого товариства. Приймають. Он у минулім році була стаття д-ра В. Залозецького в „Jahrbücher", а кілька років тому була стаття проф. О. Колесси в Slavonic Review" — отже справді приймають. З решто́ю, колиб і не дуже охоче приймали, то це не підстава, щоби виректися дальшої праці. „Толцитє — і отверзеться". Але в дійсности про якесь „неприймання" чи упередження не може бути й мови.

Чомуж наші велетні духа й думки світять відсутністю в славістичних часописах? Очевидно, часу на це не мають або заклопотані якимись іншими, важнішими справами!

М. Г.

Перед виборами.

ВЖЕ ВГАНЯЮТЬ ГІЄНИ.

Уневажнення листи ч. 18 в окрузі Рава-Ярослав настроїло оптимістично всі польські партії та їх москвофільських прихвостнів. На українські села кинулася тічня агітаторів з „Людового Зєдночення" б. сен. Бойка та інших „одинкових" полатайків. На голоси українських селян рахує теж „Католицько-людовий бльок" (пястівці і христ. демократи), себто крайно шовіністичні і українопожерні польські партії.

Пястівсько-християнська „25-ка" видала навіть окрему українську відозву нібе то в імени українських громадян з громад: Сколошів, Соснина, Ніновичі, Лази, Височко, Микиш, Червона Воля й ін. Відозва нібе то жаліє в імени українських громад, що уневажнено 18-ку і взиває до віддачі голосів на „Пяста" з чоловим кандидатом б. пос. Ґрушкою.

„Громадяни! — читаємо у відозві. — Коли то представителі наші з ріжних сел зара по роспісанню виборів звертались з жаданиям до б. посла Ґрушки, щоб приїхав і предетавив свою програму — відмовив в тім, що обовязком громадян руских є голосувати на своїх кандидатів Русинів. Нині ситуация зміна — кого маємо вибирати?"

А когож би? Пястівця Ґрушку.

„Кому віра дорога, хто привязаний до церкви, хто хоче жити чесно в родині, той не буде голосував на № 10, ані на № 3, бо то сторонництва большевицькі. Хотять підкопати віру хлопів, знищити право власности і впровадити розводи. Зрозумійте, громадяне, що дальше попирание листи № 18 і голосование на пей нумер уневажнений вийде на користь лист ворожо нам поставлених. Громадяни і громадянки! В дни 4. марта найкористнійше сповните свій обовязок обивательский перед Паньством і людьми, коли віддасьте голос на листу ч. 25".

Так сліпно промовляють пястівські гієни. Але на українські голоси рахують не лише поляки, але й москвофільські чорносотенці. Масово розкидують вони тепер провокаційно-нікчемний свисток під написом „Земля і Воля", в якому скаженими собаками кидаються на Українське Нац.-Демократичне Обєднання. Зрештою, про завдання „Землі і Волі" нехай свідчить отсей лист до москвофільського касинового Т-ва „Родина" в Ярославі:

„Ваше Высокоблагородіе! Посылая Вамъ 50 экземпляровъ газеты „Земля и Воля", просимъ Васъ организовать ея распространеніе среди крестьянъ Вашего уѣзда, главнымъ образомъ, конечно, украинцевъ, такъ какъ „Земля и Воля" расчитана прежде всего на нихъ. Правда, тонъ газеты немножко грубоватъ, но, повторяемъ, она расчитана не на русскихъ крестьянъ, а на украинскихъ удоповцевъ, сельробовъ і т. п. Съ должнымъ уваженіемъ *Романъ Луцыкъ* за ред. „Земли и Воли".

Не находимо слів *обурення* і погорди для кацапської нікчемности, для тих москвофільських чорносотенців, що користуються „проклятою" фонетикою і „хлопським язиком", щоби виливати помиї на українські політичні організації. До того кацапські „сельробовці" вважають, що до українського селянства годиться промовляти тільки найнікчемнішою і найординарнішою лайкою.

Інша річ, що українське *селянство* гідно відповість всім гієнам в дні 4. березня, віддаючи свої голоси на 18-ку, хоч вона й уневажнена.

Українська Парт'я Праці при „праці".

КРІВАВЕ ВІЧЕ В ПЕРЕМИШЛЯНАХ.

Для нікого не є ніякою тайною, що так звана „Українська Партія Праці", якої головою є колишній посол до австрійського парляменту Вячеслав Будзиновський, а одним з містоголов політичний хамелеон д-р Михайло Західний в Бережанах, а членами всі вепризнані політики, письменники та журналісти, „працює" дуже щиро над тим, щоби втокмачити в голову нашого селянства та взагалі українського народу свою партійну програму та переконати всіх про її спасенність. Для кого вона, та програма уніпістів має бути спасенною, вони того виразно не кажуть, але це більше як певне, що для тих, яких портрети поуміщувані в останніх числах „Праці".

А як що так, то треба ту програму поширити за всяку ціну, усіми можливими засобами, бо інакше, *щож буде з тими, для яких єдина надія посольський мандат, для яких єдиний спосіб легкого прожитку, то посольські дієти*.

Тому в уніпістів нема стриму у виборі засобів. Вони не вагаються навіть напасти на спокійних українських вічевиків в найзвичайніший бандицький спосіб, не вагаються навіть *пролити кров*, щоб дійти до своєї цілі. Розуміється! Потопаючий хапається і бритви. Той, що тратить ґрунт під ногами, тратить разом з тим і память і можність думання та зробить все, хоч би навіть *найстрашніший злочин*, щоби якось врятуватися.

Такого злочину, найбільш безприкладного в нашій новітній історії допустилася „Українська Партія Праці", що має на своїй партійній совісти цілий ряд розбитих ними віч та побитих громадян.

Те, що сталося дня 27-го лютого ц. р. в Перемишлянах *не може не заморозити крови в жилах всіх правдивих українців*. Того ще не важився досі зробити ніхто з українців, хочаб на як протилежно ворожих партійних становищах вони стояли, зробили в той день партійники Вячеслава Будзиновського, Михайла Західного, Аркадія Малецького і кумпанії. На віче Українського Національно-Демократичного Обєднання, що відбулося в „Народнім Домі" в Перемишлянах, *напала узброєна в кол., палиці, та ножі уніпістівська боївка*. Боївку зорганізували: Іван Гук, голова Партії Праці на перемишлянський повіт, Іван Орловський канд. на посла з Партії Праці і Михайло Слюбин.

Але та кумпанія булаб ще сама почувалася несвійсько. Тому *пристала вона до спілки з унсівцями*, Олександром Трофимиком, студ. прав і його братом Іваном, селянином. Така спілка прийшла дуже легко, бо Партія Праці давно вже скумалася з УНС-ом. Тож один з головних агітаторів уніпістів, Іван Богач, то б. член пов. комітету УНС-а в Бережанах, який має за собою такий згідний з уніпістівською ідеольогією подвиг, як обкрадання Народнього Дому в Бережанах.

Та ще мало було тої уніпістівсько-унсівської спілки. Треба було надати боївці бодай трохи інтернаціонального характеру, бож з Партії Праці за те й платять, щоби вона грала потрохи в інтернаціональну дудку. Тут прийшли з допомогою ті, що підуть на допомогу кожному, „кто больше да", отже поляки зі сіл Ушковичі і Сверж під проводом перемишлянського авантюрника отшельца Зигмунта Михалішина.

Всій тій збираниці *фірмувала Партія Праці*. Боївкарі не виключаючи поляків, кричали, що вони за партією праці. Повodження незвичайне. За партією праці йдуть польські „маси", які вонтаки не покидають своєї мови і розбиваючи українське віче, кидають проклони та інші „побажання" в польській мові.

На якийже то подвиг пішла та зорганізована уніпістами бандицька боївка гицарів та ножівників? Вона пішла розбивати віче українських громадян, що хотіли нарадитися спокійно над виборчими справами.

Боївка вдерлася до салі, обкидала гнилими яйцями президію віча, а опісля *кинулася на сцену з палицями і ножами і ранила предсідника віча Андрія Пудика з Унева, Михайла Демковича з Перемишлян й інших селян. Поранених оглянув лікар. На закінчення своєї бандицької роботи боївкарі кілька разів вистрілили.* Треба завважити, що поліція, хоча скоцентрована, не перешкодила крівавій масакрі.

Коли головний секретар УНДО Володимир Целевич вертав з вічевої салі до мешкання голови пов. нар. комітету, напала на нього та сама боївка під проводом Зигмунта Михалішина і Івана Гука, кинулася на нього з палицями і ранила в голову і руку. Рівнож ранено в голову Стефана Онищука, члена сельробу-правиці, який станув в обороні Володимира Целевича. Про співпрацю уніпістів, унсівців і поляків це ма що й сумніватися. Можуть це потвердити численні свідки і викаже це судовий процес проти палочників.

По скінченні дорученого діла члени боївки *зібралися в 5. год. пополудні в шинку Івана Гука, провідника Партії Праці в Перемишлянах і стали допоминатися умовленої заплати за „працю" по 7 золотих для одного боївкаря*. Ось якими „ідеольогічними" мотивами веде партія праці своїх „працівників".

Українська Партія Праці довелась до краю. Вона не тільки воює проти Націо-

валками Обєднання в своїй пресі підлою брехнею і клеветами, в злучилася тепер з УНС-ом і поляками, щоби лишень побороти знеславлюване Національне Обєднання. Партія Праці стала з Перемиштлянах партією палочників, комівояжів, ґрупів і повного шумовиння.

Це треба українському громадянству взяти на увагу.

На виборчому фронті.

ПЕРЕДВИБОРЧИЙ ПІДГОТОВЧИЙ РУХ У КРАЮ.

ОКРУГ 52 (СТРИЙ).

Калущина.

Дня 19. лютого відбулося передвиборче віче в **Підмихайлю.** Присутніх було кількасот місцевих громадян. Реферував кандидат на посла листи ч. 18. редактор Струтинський. Це віче причинилося до розбиття баламутства, яке викликали в Підмихайлю хлібоїдські агітатори з РНО (Русское Народное Обєдинєніє), граючи на струнах мук в Талергофі. Річ в тому, що австрійські власти запроторили були до Талергофу богато підмихайлецьких невинних громадян, що використали Р. Н. О.-вські хлібоїди для розсаджування національної єдности, мовляв, це українці — винуватцями Талергофу. Ред. Струтинський виснив вічевикам всю облуду Н. Р. О. партії, яка тепер власне женє воду на млин тих, що в 1914 році мали в Галичині всю владу в своїх руках і підтримували москвофільську партію, а з вибухом війни обвинувачували наш народ перед Віднем в прихильности до царату. Можна надіятися, що підмихайляни, які ведуть тяжку боротьбу з місцевою польською мафією, не дадуться затягнути до хлібоїдського табору з під листи ч. 20, якому за розбивання одноцілого національного фронту впало в руки для жиру майно львівського „Народнього Дому". Дня 20. лютого відбулося віче в **Рипяниці,** в якому взяли участь провідні дячі села Мистів. Дня 21. лютого відбулося передвиборче віче в селі **Завій.** На обох цих вічах реферував ред. Мих. Струтинський. Селяни з цих селах держаться міцно партії УНДО і не дають послуху темним духам. Минулого тижня відбулися ще віча в **Пійлі і Ковалівках,** реферував В. Тисовський з Калуша, в **Мостищах,** реферував д-р Сохацький, у **Верхній і Негівцях,** реферував студ. В. Ничай. В калуському повіті крім баламутів з РНО робить теж кирпию спантеличений учитель Генрик Коваль, який ще вчера удавав націоналіста, а тепер кандидує з листи соціялістів радикалів, як соціял-демократ.

Заява.

З уваги на те, що пан **Іван Самотовка,** учитель у Середнім пов. Калуш голосить, що його перенесення до Стшижави пов. Ряшів спричинив я і робить мене в очах прилюдної опінії виновником цего, я оцим прилюдно заявляю, що це є безстидна брехня, голошена нарочно для пониження мене як політичного робітника, заангажованого у виборчій акції. Що спричинило перенесення пана Самотовки це він сам знає найкраще.

Юрко Гаджаровський.

ОКРУГ 55. (ЗОЛОЧІВ).

Віче в Миколаєві н. Дністром.

Дня 21-го лютого ц. р. відбулося велике передвиборче віче в Миколаєві н. Дністром. Віче отворив голова Повітового Комітету Микола Колодій, проводив вічем о. Федусевич. Реферував кандидат на посла листи ч. 18 Володимир Целевич. На салі було 5 осіб зі сельроб-правиці і кількох поляків, які час до часу перервали промову однак присутні своєю одноголосною резолюцією за УНДО і листою ч. 18 доказали, що вище ставлять загальне народне добро понад класові пустословні кличі.

Глинянщина.

Дня 2-го лютого ц. р. відбулося передвиборче віче в **Якторові.** Проводив о. Гамушак. Присутніх около 400 осіб. Реферували д-р Микола Рибак і д-р Микола Кушицький. Присутні з обуренням напятнували кирпичну роботу інших партій і всі одноцушно заявилися за листою ч. 18. — Дня 5-го лютого ц. р. відбулося віче в **Перегноєві.** Присутніх около 500 людей. Віче відкрив о. Височанський. Реферували: д-р Рибак і Михайло Сенак. Ухвалено резолюції за Українським Націон. Обєднанням і листою ч. 18. Того самого дня з таким самим успіхом відбулося віче в **Кривичах.** Реферували д-р Рибак і Михайло Сеник. Присутніх около 300 осіб. Того самого дня відбулося також віче в **Глинянах.** Присутніх було понад 300 осіб. Реферували Стефан Галан і Сава Буцманюк. Зібрані одноголосно ухвалили голосувати на листу ч. 18. — Дня 12-го лютого ц. р. відбулося віче в **Куровичах.** Присутніх понад 2000 осіб з Курович, Соловн, Туркотина, Лагодова, Верблян, Розворян, Яльфродівки, Печеніг, Підярнова і Глухова. Вічем проводив д-р Микола Рибак і селяни Данило Проців і Микола Буцяк. Реферував канд. на посла листи ч. 18 д-р Корнило Троян. Після реферату забрав голос сельроб Курчовський, однак присутні закричали його, а другого сельроба Мягогона перевернули разом з трибуною. Всі присутні за вийнятком двох сельробів з одушевленням приняли резолюції за листою ч. 18 і напятнували всіх кирпичників. — Дня 15-го лютого ц. р. відбулося віче в **Розворянах.** Присутніх понад 800 осіб. Проводили вічем селяни Бекирський, Коцьолок і Сеник. Реферували д-р Рибак і Михайло Сеник. Всі присутні одноголосно заявилися за одноцілим національним фронтом Обєднання і листою ч. 18.

Рогатинщина.

Дня 9-го лютого ц. р. відбулася нарада виборчих комітетів всіх доокружних сіл у **Букачівцях.** Реферував делеґат І. Породко з Рогатина. — Дня 12-го лютого ц. р. відбулося велике віче під голим небом в **Лучинцях.** Присутніх понад 500 осіб. Реферував делеґат Поритко з Рогатина. При кінці реферату прибула з сусіднього села Бабухова група радикалів, які провокаційними вигуками почали перешкоджувати промовцеві. Місцеві селяни з обуренням взивали бабухівців, щоби опустили віче, однак з цього скористала поліція і віче розвязала. Того самого дня відбуто довірочну нараду, де ухвалено резолюції, якими присутні напятнували кирпичну роботу інших партій та заявилися за партією УНДО і листою ч. 18. — Дня 15-го лютого ц. р. відбулася передвиборча нарада в **Заланові Великім.** Реферував п. Лищак зі Залния. Підчас промови старалися місцеві радикали розбити нараду, однак завдяки свідомим селянам, нарада відбулася до кінця і приняла резолюції за Обєднанням. — Того самого дня відбулося передвиборче віче в **Липиці Горішній.** Присутніх понад 300 осіб. Реферував делеґат п. Поритко. Після реферату розвинулася оживлена дискусія і ухвалено з одушевленням голосувати тільки на національну листу ч. 18.

Дня 11-го лютого ц. р. відбулася передвиборча нарада в Кінашеві, при участи около 100 людей. Реферував Іван Яськів. Нарада була дуже оживлена, присутні заявилися за листою ч. 18. — Дня 15-го лютого ц. р. відбулося в **Кінашеві** віче під голим небом. Присутніх було около 700 виборців з Кінашева, Бовшева і Желибір. Проводив вічем Луць Зарічний, реферував д-р Антін Перегінець. В дискусії забирали голос пп. Кізь, Белегай з Підмихайловець і Іван Перегінець з Кінашева, який взивав присутніх не слухати інтернаціональних дурисвітів всякого покрою, а йти слідами свідомих селян з Кінашева, які колись в числі 140 боролися в рядах січового стрілецтва і які під тим самим прапором підуть сьогодні до виборів. Слова промовців зворушили навіть кандидата партії праці п. Бобовського, який заявив, що партія праці впровадила його в блуд, що аж тепер пізнав він куди має йти при виборах і сам завізвав присутніх, щоби нікому не дали себе баламутити, а голосували тільки на листу Обєднання ч. 18. — Дня 15-го лютого ц. р. відбулося передвиборче віче в **Гербутові.** Проводив Онуфрій Урицький. Присутніх около 200 селян. Реферував п. Белегай і Яськів. Ухвалено резолюції за листою ч. 18. і напятновано руїнницьку роботу місцевого сельроба Голяка. — Дня 16-го лютого ц. р. відбулося передвиборче віче в **Хохоневі.** Присутніх около 150 людей, проводив Іван Штирхало. Реферував п. Мельник з Пухова. Того самого дня відбулося віче в **Дитятині.** Присутніх около 300 виборців, проводив Федь Кунищук. На обох вічах ухвалено довіря до партії УНДО і вирішено проганяти агітаторів інших партій. — Дня 14-го лютого ц. р. відбулося віче в **Черневі** при участи около 200 виборців. Реферував п. Мельник. Ухвалено резолюції за листою ч. 18.

Бірщина.

Дня 12-го лютого ц. р. відбулося віче УНДО в **Накваші.** Присутніх поверх 300 людей з Накваші, Черниці, Тетильковець і Підкаміня. Реферував Р. Кочержук і о. Клепарчук. На віче явилося кількох місцевих кацапів під проводом учителя ренегата Синютуловича, однак їх закричали присутні окликами ганьба і на внесення селянина Гриневецького з одушевленням приняли резолюції за Обєднанням і листою ч. 18. — Дня 15-го лютого ц. р. відбулося велике віче під голим небом в **Станіславчику.** Присутніх около 2000 людей зі Станиславчика і сусідних сіл. Реферували канд. на посла листи ч. 18 О. Вислоцький і селяни Войтович та Драгвінський. На віче прибув і представник партії „праці" і канд. на посла Чапля, однак не відважився забирати голосу тільки розкидав свої відозви. Ухвалено голосувати на листу ч. 18 і вибрано виборчий комітет Обєднання. Того самого дня вечером відбулося з таким самим успіхом віче в **Бордуляках.**

Сельробівська невдача. Дня 4-го лютого ц. р. скликав кандидат на посла зі сельроба-правиці студент Лесь Качор сельробівське віче в **Ялівчику.** На віче приїхав зі своєю боївкою в числі 10 молодих хлопців, позбираних з цілого повіту. Качор не позволив вибрати вічевикам президії, а сам проводив вічем, що розуміється обурило присутніх. Як тільки агітатори почали кидати наклепи на українську інтелігенцію і захвалювати комуністичний рай, свідомі громадяни Ялівчика запротестували проти цього, старіші громадяни опустили салю, а молодші дали сельробівським агітаторам разом з п. Качором таку відправу, що вони втікали куда їх ноги несли і вже мабуть більше сюди не покажуться. Це сельробам наука, щоби не ділали непрошені у свідомі українські села.

Журавенщина.

Дня 12-го лютого ц. р. відбулася передвиборча нарада Обєднання в **Журавні.** Проводив міщанин Лаврів, реферував відпоручник Центрального Комітету УНДО Р. Марман. Після нього промовив голова місцевого виборчого Комітету Роман Шевкірик. На нараді уложено плян технічного переведення виборчої акції. Рівночасно відбувалося в Журавні кацапське віче д-ра Лакусти при участи горстки молоді і жидів. По скінченню нарад прибули на це віче українці і закінчили його грімким „Ще не вмерла".

Перемишлянщина.

Заява. Отсим заявляю, що мене втягнено до виборчого комітету партії УНС на віччу дня 18-го лютого ц. р. в Білім, повіт Перемишляни, в моїй несвідомости справи, не поінформувавши мене наперед, з рамени якої партії це віче відбувається. Заявляю, що з партією УНС я нічого спільного не маю, пятную їх як народніх зрадників, а належу до свідомих українських громадян-націоналістів. Біле, дня 21-го лютого 1928 р. **Дмитро Панкевич.**

Дня 10-го лютого відбулося передвиборче віче Обєднання в **Ушковичах.** Присутніх около 150 осіб. Реферували о. Ковч і студ. Кушицький. — Дня 11-го лютого відбулося віче в **Боршеві.** Реферували д-р Саєтель, о. Ковч і студ. Кушицький. Оба віча за виймком кількох уніяітів і сельробів, в більшости заявилися за листою УНДО ч. 18. — Дня 15-го лютого відбулося віче в **Тучнім.** Реферували студ. Кушицький і сел. Василь Кушнір. Присутні в числі 200 осіб одноголосно заявилися за національною листою ч. 18. — Дня 18-го лютого ц. р. відбулося передвиборче віче у **Вишнівчику.** Реферував студ. Кушицький. Ухвалено одноголосно резолюції за листою ч. 18. Того самого дня відбулося віче в Чемеринцях, реферував студ. Кушицький. Одноголосно ухвалено резолюцію за листою ч. 18. — Дня 19-го лютого ц. р. відбулося передвиборче віче в **Білім.** Присутніх около 700 осіб з Білого і Новосілки. Реферував студ. Кушицький. Проводили вічем селяни: Полотниця і Дмитро Панкевич. Ухвалено довіря проводові УНДО і рішено голосувати на листу ч. 18. — Дня 12-го лютого ц. р. відбулося передвиборче віче в **Хлібовичах.** Вічем проводив сел. Малюта. Реферував д-р Саєтель, адв. в Перемишлянах, п. В. Сирнгук канд. адв., дир. ПСК в Перемишлянах, п. Федунків і п. Булацький. Присутні ухвалили довіря проводові Обєднання і рішили голосувати тільки на листу ч. 18.

Золочівщина.

В останніх двох тижнях відбулися в Золочівщині слідуючі віча: Дня 31-го січня віче в **Краснім.** Учасників около 50. Віче отворив д-р Ванько. — Дня 1-го лютого ц. р. довірочна нарада в **Кутморі** того самого дня вечером довірочна нарада в **Безбрудах,** дня 3-го лютого велике віче в **Ферлеївці,** того самого дня довірочна нарада в **Русилові і в Балучині.** Дня 4-го лютого ц. р. довірочна нарада в **Сиилові,** того самого дня довірочна нарада у **Вільшанці,** потім віче в **Пітричах** і віче в **Псбічи,** на якім було присутних около 500 селян. Реферував на всіх тих вічах і нарадах кандидат на посла листи ч. 18 селянин Микола Загульський з Розважа. На всіх вічах і нарадах присутні заявилися за партією УНДО та рішили голосувати тільки на листу ч. 18. Вибрано місцеві виборчі комітети Обєднання. — Дня 5-го лютого відбулося велике передвиборче віче в **Сассові.** Присутніх около 1000 селян. Віче відкрив і проводив на ньому о. Лишко. Реферували Марко Чучман і кандидат Микола Загульський. Всі присутні одноцушно рішили голосувати на листу УНДО ч. 18. — Дня 12-го лютого відбулося величаве віче під голим небом в **Гологорах.** Присутніх около 2000 селян з Гологір, Зашкова, Гологірок, Стінки, Майдану і Трудовача. Отворив віче і проводив ним селянин Яким Лоник. Реферували кандидати на послів листи ч. 18 Володимир Целевич і Микола Загульський та делеґат повітового комітету Марко Чучман. Всі присутні одобрили тактику Обєднання і заявилися за листою ч. 18. Того самого дня вечером відбулася довірочна нарада в **Новосілках.** Реферували кандидати на послів Загульський і Целевич та делеґат Чучман. Всі присутні заявилися за У. Національним Обєднанням. — Дня 14-го лютого відбулося передвиборче віче в **Почапах.** Реферували кандидати Целевич і Загульський. Кількох сельробів перервали промовцям і старалися ввести на салю замішання, однак це їм не вдалося, а на загал сельроби не мають в [illegible] впливу. — Дня 14-го лютого вечером відбулося віче в **Белзці.** Отворив віче [illegible] Шетинський, реферували кандидати Загульський і Целевич. Місцеві сельроби перервали промовцям своїми дикими криками, однак забирати голосу не мали відваги. Більшість місцевих селян стоїть по стороні Обєднання. — Того самого дня в год. 8 вечером відбулося велике віче в **Скварявім.** Реферували кандидати на послів Загульський і Целевич та делеґат Марко Чучман. Всі присутні заявилися одноцушно за партією УНДО і листою ч. 18. — Дня 15-го лютого в год. 1-ій відбулося віче в салі Народнього Дому в **Олеську.** Присутніх до 100 осіб. Віче відкрив о. А. Левицький. Проводив п. Мандюк, реферували Загульський, Целевич і Чучман. В дискусії забирали голос Дмитро Бериюк і Антін Сухоський. Присутні зрозумівши потребу одноцілого національного фронту, рішили йти до виборів під прапором національно-позакласової партії УНДО. — Того самого дня вечером відбулося передвиборче віче в салі Народнього Дому в **Ожидові.** Присутніх около 500 людей, проводили І. Москва, Ів. Чучман і Ф. Ванць. Реферували кандидати на послів Загульський, Целевич, М. Чучман. В дискусії забирали голос Ст. Данилюк, Микола Гудима та Ів. Псюрський, організатор „Сокола", який візвав всіх присутніх до одноцілого національного фронту під прапором Обєднання. Присутні нагроди оплесками промовців, заявили, що підуть до виборів тільки під жовто-синім стягом національної єдности. — Дня 18-го лютого ц. р. відбулася довірочна нарада в

Золожинові. Реферував студ. Е. Врецьона, делегат Центрального Комітету. Вибрано виборчий Комітет Обєднання. Присутні в числі около 150 одноголосно ухвалили голосувати тільки на листу ч. 18. З таким самим успіхом відбулася того самого дня довірочна нарада в **Перевозецькій**. Опонував один тільки місцевий капал Івасів, якого присутні висміяли.

Жидачівщина.

Дня 14-го січня ц. р. відбулося передвиборче віче в **Гніздичеві**. Присутніх понад 800 осіб. Реферував кандидат на посла листи ч. 18 д-р Роман Комаринський. Кількох сельробівців зі Заболотовець хотіло внести на салю заколот, а один з них Васанський почав пописуватися своїми демагогічними кличами, однак належну відправу дали йому д-р Комаринський, о. Ковальський, студ. Івасик і сел. Меренюк. Ухвалено одноголосно голосувати тільки на листу одинокої національної понадклясової партії УНДО ч. 18. — Дня 15-го січня ц. р. відбулося передвиборче віче в **Волцневі**. Проводив Іван Волицький. Реферував д-р Комаринський і студ. Дмитро Івасик. Від селян говорив Іван Волицький, який візвав односільчан до одноцілого національного фронту під прапором УНДО. Присутні в числі 200 осіб ухвалили голосувати тільки на листу ч. 18. — Дня 3-го лютого відбулося віче в **Рогізні**. Присутніх понад 200 осіб. Проводив Дамян Гуняк. Реферував д-р Комаринський. В дискусії забирали голос П. Тріш і студ. Івасик. Всі присутні заявилися за одноцілим національним фронтом і листою ч. 18. — Дня 4-го лютого ц. р. відбулося віче в **Турадах**. Присутніх понад 250 осіб. Проводив П. Степик, реферував д-р Комаринський. В дискусії забирали голос Микола Маштаняр і студ. Івасик, висловлюючися за одним національним фронтом під прапором УНДО. Всі присутні заявилися за листою ч. 18. — Дня 6-го лютого ц. р. відбулося віче в **Тейсарові**. Присутніх понад 800 осіб. Проводив сел. Хлипавка і Юрчишин. Реферував канд. на посла листи ч. 18 д-р Роман Комаринський і студ. Івасик. Присутні заявилися за УНДО і листою ч. 18. Віче закінчив горячим зазивом о. дек. Головкевич. — Дня 12-го лютого ц. р. відбулося віче в **Ганівцях**. Присутніх понад 250 осіб. Проводив о. Скоробогатий і сел. Воробець, реферував д-р Комаринський і студ. Івасик. Ухвалено резолюції за УНДО і листою ч. 18. Віче закінчив промовою о. Скоробогатий. Того самого дня відбулися передвиборчі збори в містечку **Руда**. Присутніх около 100 осіб. Реферував д-р Комаринський. Присутні з одушевленням заявилися за листою ч. 18. — Дня 13-го лютого ц. р. відбулося віче в **Покрівці**. Присутніх понад … осіб. Проводив сел. Михайло Бабій і Олекса Лучишин. Реферував д-р Комаринський. Про хлібоїдщину і ліві партії говорив студ. Івасик. Всі присутні заявилися за листою ч. 18. — Дня 15-го лютого ц. р. відбулося віче в **Київці**. Присутніх понад 250 осіб. Проводив сел. …айкут, реферував д-р Комаринський. Присутні рішили віддати всі свої голоси на листу Обєднання ч. 18. Того самого дня відбулося віче в **Держові**. Присутніх понад 850 осіб. Проводив сел. Микола Худ і Гнат Кіндій. Поліція робила всякі перешкоди, щоби не допустити до віча в цьому напів польському селі, одначе віче всетаки відбулося при великім підйомі духа присутніх, хоч і під найгострішою контролею двох постерунковиих. Реферував канд. на посла д-р Комаринський. Після реферату забрав голос б. громадський комісар поляк Клімковський, який почав захвалювати державну листу ч. 1, а коли о. Лясечко почав йому відповідати, поліція розвязала віче. Присутні розійшлися з твердою постановою голосувати тільки на листу одинокої національної понадклясової партії ч. 18.

Радехівщина.

Дня 21-го січня ц. р. відбулося передвиборче віче в **Нестаничах**. Проводив о. Коритко і двох місцевих селян, реферували о. д-р Пелліх кандидат на посла листи ч. 18 і Клим Олійник. Після дискусії ухвалено резолюції за УНДО-вим. Того самого дня відбулося віче в **Павлові**. Проводили селяни Петро Рудь і Прястлаєький. Реферували о. д-р Пелліх і Клим Олійник. Так тут, як у Нестаничах оба референти торкнулися справ шкільництва та кольонізаційної господарки, що викликало голосні протести приявних на вічу мазурів-кольоністів. Після довшої дискусії серед великого одушевлення принято резолюції за Обєднанням і листою ч. 18. — Дня …-го лютого відбулося передвиборче віче в містечку **Лопатині**. Проводили міщани Петро Біла… і Осип Маллярик. … вибрів реферував о. д-р Пелліх. Н… віч… сельробівськ… [illegible]іяне, однак свідомі лопатинські міщани не допустили їх до слова і почали силою їх випирати зі салі, з чого скористала поліція і розвязала віче. Негайно потім відбулася довірочна нарада, яка одноодушно заявилася за листою Обєднання ч. 18. — Дня 8-го лютого ц. р. відбулося передвиборче віче в **Завидчу**. Реферував кандидат на посла листи ч. 18 о. д-р Пелліх. Вибрано виборчий комітет і ухвалено резолюції за листою ч. 18. Того самого дня відбулося віче в **Сморжеві**. Реферував д-р Пелліх. В селі є кілька молодців, збаламучених сельробами. Вони прийшли на віче та по вислуханні річевого реферату о. д-ра Пелліха, який пояснив програму Обєднання та вказав шкідливу для народньої справи роботу червоних сельробів, не смів ніхто опонувати. Присутні ухвалили резолюції за листою ч. 18. — Дня 9-го лютого ц. р. відбулося віче в **Стремільчу**. Проводили селяни Григорій Базнюк і Марко Коноваленць. Реферував о. д-р Пелліх. Того самого дня відбулося віче в **Миколаєві**. Проводив Данило Шостак і Микола Бакусько. Реферував о. д-р Пелліх. Це свідоме колись село стероризоване тепер нашоєчим війтом Семеном Мартишуком, який з горсткою своїх заушників розбиває тут одноцілий народній фронт і агітує за кандидатурою відомого заваліра польського срібного хреста заслуги о. Яворського з кацапської листи ч. 20. Однак рання освідомлююча праця декількох свідомих і характерних одиниць переможе ці хрунівські затії. — Дня 10-го лютого ц. р. відбулося передвиборче віче в **Увині**, а того самого дня вечером в **Куликові**. На обох вічах реферував о. д-р Пелліх, а після реферату ухвалено одноголосно йти до виборів під прапором Обєднання і голосувати на листу ч. 18. — Дня 12-го лютого ц. р. було заповіджене віче в містечку **Холосві**, на якому явилися майже всі виборці Холосва. Однак ледви референт о. д-р Пелліх почав свою промову, зібрана в числі 15 людей місцева польська боївка очинила крик, з чого скористала поліція і розвязала віче. Не зважаючи на те, що поліція почала розганяти присутніх, зібрані холоївці своєю твердою поставою добилися вкінці того, що поліція впустила їх на салю, де розпочалася довірочна нарада. Серед загального одушевлення ухвалено після реферату о. д-ра Пелліха резолюції за листою Обєднання ч. 18.

В безконечній черзі...

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС 17-ЬОХ.

ДВАЦЯТЬШЕСТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Нинішню розправу виповнили в цілости внески оборонців. Додаткові внесення поставили ще д-р Волошин, д-р Шухевич, д-р Давидяк і д-р Старосольський, а д-р Павенцький виступив з цілою низкою внесків дотично обв. Антона Стефанишина. При кінці забрав слово прокуратор і виступив проти всіх внесків оборони, виголосивши при тому коротку, але різку промову в обороні головних тез акту обвинувачення.

Замітимо ще, що обор. д-р Старосольський, прилучившись до вчорашнього внеску обор. д-ра Ганкевича на відчитання різних місць з найновішої польської революційної літератури, виголосив зі свого боку замітну промову, в якій торкнувся визвольної боротьби поляків і перевів тонко аналогію між положенням і діяльністю поляків по їх невдалих повстаннях в 1831 і 1863 р. і нинішнім положенням українців. Обор. д-р Стар. вказував на те, що всі обвинувачені виховувалися під впливом польської визвольної ідеольогії і польської культури, тому просив лаву присяглих вжитися і зрозуміти їх думки й почування. Ця промова, як і вчорашня промова д-ра Ганкевича, зробила на всіх помітне враження.

Що з внесків оборони і прокуратора допустить трибунал, покажеться завтра, бо сьогодні перервано розправу вже в полудне і трибунал має нині вирішити всі ті внесення. Як тих допущених внесків не буде богато, то в четвер або в пятницю зачне вже мабуть свою промову прокуратор. Присуд запав би в такому разі правдоподібно десь за тиждень

*

Внески д-ра Волошина.

Першим оборонцем, що ставив нині додаткові внесення, був д-р Волошин, який заявив: Тому, що трибунал усі мої внески щодо обв. Юл. Головінського відкинув, прошу допустити кілька додаткових дрібних внесків, бо обставини, наведені в них, виявлять повну невинність Юл. Головінського. А саме прошу: 1) відчитати з актів краківського суду Діярій ч. 5, зал. № 1; 2) відчитати з акту обвинувачення крак. процесу одно місце (стор. 19); піддати свідеців. карту знайдену в паперах Пічинської з фотографією Головінського, дактильоскопічним дослідам, аби було ствержено понад усякий сумнів, що обв. Головінський не мав з тою картою нічого спільного і її навіть не дотикав.

Внески д-ра Шухевича.

Після того забрав голос обор. д-р Шухевич і заявив, що справа кольору убрань обох убийників кур. Собінського товклася тут дуже довго, але цієї важної справи тут таки не вияснено. Тому оборонець просить прочитати зізнання свідків Варенського Габріеля, Мацонишина Францішка, Копачного Владислава і Чарнецького Мар'яна, які бачили убийників і зізнали в слідстві, що вищий з них був убраний у темний гумовий плащ. — З уваги на те, що в крак. актах є письмо округа корпусу в Торуню, в якому кажеться, що надавцем пакету до Ольшкевича був Буковський, зажадати від команди корпусу в Торуню того акту і прочитати його на розправі.

Внески д-ра Давидяка.

З черги ставив свої додаткові внесення обор. д-р Давидяк і просив ствердити з актів, що Павло Ґенгало, який фігурував у крак. процесі, був увільнений зовсім від вини і кари. Дальше обор. д-р Давидяк просив зареквірувати акти процесу проти Варановського і тов. і прочитати вирок того процесу на доказ, що Ковалишина Миколу тим також увільнено від всякої вини.

Внески д-ра Павенцького.

Як ми подали вже на вступі, обор. д-р Павенцький зголосив цілу низку внесків дотично обв. Ант. Стефанишина. Між ін. обор. д-р Пав. просив допустити відчитання ухвали львівського суду з 8. 5. 1928, коли то сл. судця, член трибуналу в цьому процесі радн. Антоневич, звільнив обв. Стефанишина ще в стадії слідства. Дальше допустити доказ з переслухання свідків: Н. Єверського, урядовця „Куверд Ллайну" у Львові й о. Миколи Притуляка зі Сколього, на обставину, що обв. Стефанишин просив їх по своїм виході з тюрми допомогти йому виїхати за кордон. Опісля прочитати збірку поезій обв. Стефанишина п. з. „Клекоче лава" (що вийшла у Львові в жовтні чи листопаді 1926) і дві його статті-новелі з „Вістей з Лугу". Вкінці іпереслухати цілий ряд свідків з Долини і зі Львова на всякі інші обставини.

Внески д-ра Старосольського.

З черги забрав слово адв. д-р Старосольський, заявляючи, що як оборонець спеціяльно Івана Вербицького прилучається до нинішніх внесень адв. д-ра Шухевича на обставину, як були убрані оба убийники кур. Собінського (прочитання зізнань 4 свідків).

На обставину, що коли Михайло Вербицький перший раз (в 1925 р.) вернув з Чехословаччини, то займався виключно пропагандою спорту (як тренер „України") і ніде не скривався й нікуди не виїздив, обор. д-р Стар. просив покликати в характері свідків: Осипа Навроцького, б. голову У. Спорт. Союзу, Луцу Лісевича, учителя, Івана Пальчака, студ. унів., Волод. Стопського, спорт. суддю — всіх провідників тодішнього українського спортового руху.

Що обв. Мих. Вербицький не укривався, доказом і те число „Спорту", в якім є його знимка як тренера боксу. (Те число „Спорту" д-р Стар. передає до актів). З того часу (червень 1926) є й інші фотографії обв. Мих. Верб. (обор. д-р Стар. показує їх). Ті самі свідки докажуть тут, що обв. Мих. Верб. мав зі спорту як тренер і скромний дохід.

На обставину праці й діяльности обв. Мих. Верб. по його другім повороті з Праги до краю (осінь 1926), коли то його жінка була хора, бо стояла перед розвязанням і він її ні на мить не відступав, — обор. д-р Стар. просить покликати як свідків сусідів молодих Вербицьких з Перемишля, а саме: Романа Гебалевича, Йосифа Ташаку, Марію Дяк і Францішку Вишньку; евент. ще й Івана та Емілію Савицьких, батьків жінки обвинуваченого та Евгенію Вербицьку, жінку обв. Верб.

Опісля д-р Стар. просив прочитати мельдункову карту Мих. Вербицького з Перемишля на доказ, що він абсолютно не укривався і що жив легально, що зрештою може посвідчити богато людей.

Дальше просив переслухати як свідка д-ра Волод. Загайкевича в Перемишлі на доказ, що Мих. Верб. дуже інтенсивно розбивався за посадою і готов був приняти навіть місце соліцитатора в канцелярії д-ра В. Загайкевича.

На доказ неправдивости запідозрінь на особу Мих. Верб., якому закидаються просто неймовірні річи, обор. д-р Стар. просив сконстатувати з актів, які є тут (Діярій 325, карта 3), що там говориться не про „Мирона Василькова", а про „Мирона Васильчува". Дальше просив сконстатувати з тих самих актів, що розклад їзди, знайдений у сестри Верб-ого п-і Несторенко є власністю Медведя, який до того сам признався. Опісля просив вияснити телеграфічно з актів суду в Тарновських Ґурах, коли Мих. Верб. був там арештований при переході нім. границі і як довго там сидів (від 24. XI. 1924 — друга половина березня 1925). Саме в тому часі мав місце напад на почту у Львові, отже Мих. Верб., що сидів тоді в Тарнавських Ґурах, не міг ніяк брати в ньому участи, хоч не йому тут закидається.

Вкінці д-р Стар. поставив два дрібні внесення на обставину грубих помилок в ідентифікації обвинувачених, переводжених поліц. агентами.

На доказ, що „дружина" (це слово приходить часто в листах Ів. Вербицького до Яницької) означає в живій українській мові не що інше, як товаришку життя, жінку (по польськи: малжонку), обор. д-р Стар. просить переслухати проф. д-ра Кирила Студинського, голову Наук. Т-ва ім. Шевченка, як знавця української літературної мови.

Наконець д-р Старосольський прилучився до внеску обор. д-ра Ганкевича і просив і від себе відчитати всі ті місця в польських революційних видань, які подав обор. д-р Ганкевич. Мотивуючи ці внесення, д-р Стар. виголосив також відповідну промову, про яку згадали ми вже на вступі.

Становище прокуратора.

Забрав голос прокуратор і застерігся проти вчорашніх виводів обор. д-ра Шухевича, зокрема проти приганки йому на відому нотатку в „Іл. Кур. Цодз." з 20. лютого ц. р. Закінчив цю часть промови заявою, що киненої йому зі сторони оборони рукавиці не приймає. Щодо самої нотатки в „Іл. Кур. Цодз.", то прокуратор її зовсім не бачив, бо довідався про неї аж тут з уст оборонця д-ра Шухевича. Тому й не міг нічого в цій справі зробити.

В справі внесень оборони прокуратор заявляє, що він противиться всім зголошеним вчора й нині внесенням, бо вони або для справи неістотні, або поставлені на маловажні обставини.

При кінці прокуратор виступив рішуче проти порівнювання польських визвольних змагань з діяльністю обвинувачених, бо тут — на його думку — ніякі аналогії не можуть мати місця.

Після промови прокуратора предсідник зарядив нараду трибуналу над зголошеними внесками, повідомивши, що продовження розправи буде завтра, в 9. год.

Памятайте, що всякі збірки на нагробники на могилі! Гроші треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 13. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7916.

Мілітаризація тернопільської самоуправи?

(Допис з Тернополя).

В липні 1927 р. відбулися вибори до міської ради в Тернополі, в яких вибрано 10 поляків, 19 жидів і 10 українців. Проти виборів в І. колі внесено протест і воєвідський уряд уневажнив один мандат, внаслідок чого з кінцем вересня 1927 р. відбувся додатковий вибір одного радного з І. кола, в якому перейшов вшехполяк. Серед польських радних велику перевагу мали вшехполяки і їх симпатики, бо так званих направчів (самі поляки звуть їх латачами) було всего чотирьох і вони не мають майже ніякого впливу серед міського польського громадянства, як зрештою і в інших містах Східної Галичини. Польських жидів було пятьох — решта національні жиди, між ними 7 сіоністів. З українців було пятьох інтелігентів, одна жінка і чотирьох міщан і вони утворили клюб українських радних міста Тернополя. З кінцем листопада м. р. відбулося перше конституюче засідання міської ради, котре на внесок одного з направчів відрочено на 8 днів, щоби клюби порозумілися між собою щодо вибору членів магістрату, до котрого український клюб делегував першого асесора д-ра Остапа Постригача. В дійсности був це похорон новообраної ради міської, який завчасу приготовили направчі мабуть не без відома і попередньої апробати тернопільського воєводи д-ра Красневського.

Як вище сказано, направчі не тішаться симпатією серед польського громадянства, а окрема серед польської інтелігенції. Є вони збігцями з ріжних партій, що перебігли в прихильний фашистівський табор санації здебільша зовсім не з ідейних мотивів, а для мамони чи кар'єри. Не маючи під собою твердих моральних підстав, хотять угрунтувати свою власть терором, тим більше, що самі як особи не мають ніякого авторитету. Цей терор прикоровили вони і до міської ради, у якій не були би відограли ніякої ролі. За їх спонукою абсентувалися всі жиди і на три по собі слідуючі засідання міської ради являлися в комплеті тільки українці, а раз вшехполяки. Жид часто всего боїться і направницький терор зробив своє. Міську раду без ніякої причини розвязано за виключною спонукою направчів, що власть у місті проти волі громадянства хотять захопити у свої руки, а до цього має їм послужити комісар і байрат. Воєвода д-р Красневський, скромний собі лікар з Проскурова на Україні, чоловік особисто без закиду, по правді є мячем в руках тутешніх менерів санаційних і своїх підчинених урядовців і на нього паде відповідальність за теперішню комісарщину у місті, яка є обявом дуже нездоровим, що в правлі забагнює місцеві справи і убиває духа ініціятиви та почуття відповідальности у громадян. І замість виборчого магістрату, остаючого під контролею цілої міської ради, править тепер містом безвідповідальний комісар, в додатку в мундурі офіцира.

В Тернополі найшов куріоз, що не має мабуть аналогії в цілій історії новочасного місцевого самоврядування. Комісарем іменовано підполковника п. Новаковського, людину в Тернополі зовсім невідому, що в додатку у своєму житті не мала і не має нічого спільного зі самоврядуванням, а що більше, як кадровий офіцир, що служив і дає приказм, вже по своїй психічній конструкції є зовсім чужим самій ідеї самоурядування. Саме вонішне пошанування цеї ідеї вимагалоб того, щоби комісар урядував по цивільному, а не при шаблі, як є тепер.

З магістрату зробилася пляцкоманда, на яку командант час від часу покличе собі т. зв. прибічну раду — безправний і безвласний орган, щоби вона вислухала розказу.

Сама прибічна рада складається з 36 членів, між ними з шістьох українців (о. Вол. Громницький, судця Віктор Цеброввський, що рівночасно є першим асесором в магістраті — і міщани: Андрій Фаледиш, будівничий, Павло Качмарчук, різьбар, Данило Ківаш, кравець і Ісидор Кордуба, різьник з Гаїв Великих). Поляків є 16, самі направчі та кількох пенесівців, — жидів 14, очевидно з перевагою польських жидів так, що направчі і польські жиди мають абсолютну більшість в прибічній раді, що є живим запереченням фактичних відносин у місті. До магістрату іменовано 7 асесорів, з того трьох направчів, трьох польських жидів, з яких один адвокат д-р Вайсміт є заступником комісаря, і одного українця — суддю Віктора Цебровського, хоч українцям належалося два місця в магістраті. З іменованих членів приб. ради, українців чотирьох було в розвязаній міській раді: о. В. Громницький, судця Цебровський і міщани Ів. Кордуба та Павло Качмарчук, що війшов до ради на місце поляка д-ра Кароля Розенфельда, який зрезигнував. В справі іменування прибічної ради ні староста Маліцький, ні воєвода д-р Красневський не порозумівався з ніким з відповідальних українських політичних або громадянських чинників і тільки з політичних причин до прибічної ради не покликано українців інтелігентів розвязаної міської ради д-ра Степана Барана, проф. Іларія Брикович і д-ра Остапа Постригача.

Наконець і саме число українських членів прибічної ради є відсотково менше 6 на 36 (16.6%), як було у розвязаній раді — 10 на 48 (20.8%), а при кінці 11 на 48 (22.9%), бо задержуючи національний стан розвязаної ради — на 36 членів українці повинні мати 8 представників у прибічній раді.

Це лишень мимоходом, бо реальної користи з прибічної ради для нас не буде ніякої, але мимо цього наші члени повинні брати участь у її засіданнях зглядно в засіданнях магістрату хоч би для відвернення можливих шкід для нас.

Перше засідання прибічної ради вже відбулося і на ньому деякі члени заложили протест проти безправного розвязання міської ради та зголосили рекурс до міністерства внутрішніх справ з тим, що підуть зі справою до Найвищого Адміністр. Трибуналу. До рекурсу прилучуються і українські члени міської ради. На жаль, на першому засіданні не упав ніякий протест з боку українців, що очевидно викликало загальне здивовання, мабуть тому, що всі українські члени прибічної ради ходять лузом і навіть перед тим не відбули спільної наради. Цей стан мусить устати: українці мусять утворити один спільний клюб на основах, що їх мав клюб українських радних розвязаної міської ради. Лузом дальше ходити не можна!

Мілітаризація міської самоуправи в Тернополі є покищо обявом відокремленим, але у самій своїй появі дуже грізним. Польща є в орбіті фактичної диктатури і ми можемо дожити — у нас на „кресах" все можливе, — що за тернопільським приміром, як це тут вже і говорять, підуть інші спроби і фаланги заводових військових підуть на села і містечка, офіцирів на міста, щоби на свій лад сакувати нашу самоуправу. А таким спробам ми мусимо рішучо противставитися!

Д-р Степан Баран.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·00—8·87·50, канадійський долар 8·83·00—8·83·50, корони чеські 0·26·25—0·26·20, австрійський шілінг 1·25·00—1·25·75, рум. лей 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·50—1·71·80, англійський фунт 43·40—43·80, німецька марка 2.11·95, данціґський гульден 1·72·99, червінець 3·250—3·28·0.

Золото: 20 кор. 36·40—36·70, 20 франків 34·40—34·75, 20 марок нім. 42·50—42·90, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Срібло: кор. австр 0·69·00—0·70·00, 5 кор. австр. 3·22—3·30, флорен австр. 1·76—1·80, рублі рос. 2·90—3·00, копійки за рубель 1·40—1·50.

НОВИНКИ.

— **Громадяне стрийської дільниці!** Подаємо до відома, що льокаль Виборчого Комітету для стрийської дільниці міститься при вул. Супінського ч. 21 (при площі Академічного Дому) в домівці хлопячої школи УПТ. Урядові години що-дня від 6—9 год. вечером. Виборчий Комітет дає всякі інформації в справі голосування і видає виборчі картки.

— **Ревізії.** В неділю дня 26. ц. м. в ранніх годинах перевела поліція ревізію в помешканню інж. Евгена Храплився, перешукуючи дбайливо ціле мешкання, а головно переписку і річи п-ни Наді Петрик, яка теж там мешкає. За чим шукали невідомо.

— **Важне для всіх наших приватних шкіл.** Львівська шкільна Кураторія видала розпорядок з дня 20. лютого 1928 ч. II.—1529, що на блянкетах шкільних свідоцтв клявзуля про уділення прав державної школи може бути надрукована на долині, в загальних своїх рямцях, а тільки дати і числа повинні бути на відповідних місцях вписані тою самою рукою, що й ціле свідоцтво. Тому, що українські приватні школи, які мають права державних, мусять виставляти по припису двомовні свідоцтва, то цей розпорядок, щодо якого зробила заходи Головна Управа „Рідної Школи", буде значним облекшенням для опікунів кляс, що дотепер витрачували багато часу на виписування довгої клявзулі власноручно. Було би дуже бажаним вкоротити зайву бюрократію й на інших ділянках шкільництва.

— **Львівська панорама.** До вчорашньої новинки про любовну трагедію модистки це Гайнберг, а Герцберг (ще й з другим прізвищем Шахт) приходять такі нові інформації: закоханий безнадійно у цій дівчині молодець зветься Хувен і є шевським помічником; кохався він довгих три роки, але мав суперника; проте панна Герцберг не відкидала запросин Хувена до кін, театрів, а навіть дарунків. Це було причиною його огірчення, яке скінчилось трьома вистрілами з револьверу і карною чвальницею. — На Бляхарській вулиці у пивниці власника трафіки Гаіка найшли великий склад крадених предметів, які панок Гаік мав щастя купувати дешево від злодіїв. — Арештували урядовця львівського банку Гольника, який у своїм відділі зумів вести так рахунки, що 3000 дол. і 280 долярів переніс хитро на рахунок власної кишені. — Переловили трьох вломників Телюка, Гуралевича та Садьо, у мент, як добивались до дверей Ю. Шепаровича на вул. Словацького. — Перед III. сенатом стає компанія вуличних ошуканців: Енгель, Вільчинський, Палєрмахт і Левко, які продають від довгого часу мідяні дорогоцінности міським селянам як золото. — По необережности товариша у залізничих верстатах згинув 22-літній монтер Кручинський, якому залізний журавель розторощив груди.

— **Катастрофи й нещастя.** Борвій на островах Мавріціюс і Реуньон знищив плянтації цукру, тютюну, села домів і кораблів. — У змерик. копальні Фордсміст 125 шахтярів засипала експльозія. — Потонув Італ. корабель „Альмантре" вдарившись у мряці в Ля Манш із радянським „Товаріщ". — У Берліні впав летун убившись. — Залізничий шлях до Берґен засипаний ледозвалом. — Японський вулькан Асамяма засипав довколичні села.

— **Підстрижка афганістанської королевої.** Жінка еміра з Афганістану, що мандрує по европейських столицях хотіла з пошани для пануючої моди підстригти собі волосся. І тепер їздить вона „по-модному"; але секрет її підстрижки виявлений: французький стрижій, захоплений чудовим довгим волоссям королевої, доказав такої штуки, що прибрав його так, немов би воно було підстрижене.

— **Рекорди.** Італійський летун Пасквалі перелетів із Відня до Венеції в неповних 2 годинах. — Ліндберг із америк. майором Лямпієром випробували новий мотор літака, який їде не бензиною, а електрикою. Винахідники впевняють, що цей новий апарат може їхати невпинно 2000 годин! — 75-літній голяндський моряк, що винайшов як каже ратункову лодку, яка не йде під воду вибирається нею із Ротердаму в Ню Йорк, сподіючись переїхати цей простір за 3 місяці. — Головний бердянський прокуратор звільнений із своєї посади, обвинувачений у хабарях у процесі, внаслід якого залежав від незвичайного слідства.

— **Смерть жінки М. Василька.** Померла у Відні відома оперетова співачка Ґерда Вальде, жінка Миколи Василька. Про її недугу преса не каже точно, по одним вісткам це було запалення легенів, по другим запалення мізку. Г. Вальде мала 45 літ. Перші успішні її виступи були в Берліні, в „Гейші"; пізніще переїхала вона у Відень і виступала в „Карль-Театрі" і „Театер ан дер Він"; тут вона познайомилась із послом Васильком і вийшла замуж за нього, а коли він був дипльоматичним представником у Берні та Берліні покинула сцену, виїхавши із мужем. Ґерда Вальде, завдяки своїй популярности, мала широкі товариські звязки і приятелювала з жінкою міністра закорд. справ Штреземана. Із цих звязків користав чимало М. Василько у своїй дипльоматичній праці. Після його смерти він записав усе майно Г. Вальде і це дало привід до довгого процесу його дітей із першого подружжя проти Ґерди Вальде, яка таки процес виграла.

— **Жертва науки.** На франц. Рів'єрі померла донька бувш. губернатора Пенджабу (Індія) панна Мері Дейвіс, що від 1917 року пристала до військового амер. шпиталю і працювала як помічниця лікаря Тейльора, який робив експерименти над одним середником як лічити жовнірів від затроєння газами. Панна Дейвіс зробила собі підчас війни два застрики відповідними бацилями, щоби д-р Тейльор міг уперше на людині перевірити доцільність найденої ним противотрути. Завдяки цій самопожертві Тейльор спас сотні людей від смерти. Дейвіс померла аж тепер виснаживши свій організм тяжкою працею в бактеріольоґічнім інститутів.

— **Чудасії.** Суд у місті Брюн рішатиме справу, яка досі не має прецеденсу в аналах судових процесів. Процесуються директор цирку і заступник оригінального цирку блох. Блохи були так добре виховані і вивчені, як інші великі, приборкані звірята. Тільки їхнє утримання було дорожче: замісь цукру або сіна вони годувались лише людською кровю і то кровю директора. Одного дня директор мусів виїхати і не міг своїх „артистів" узяти з собою; він доручив їх опіці свого заступника, навчивши його як треба їх щоранку годувати на своїм рамені. Але виявилось, що блохи, це й примадонни! — теж мають свої примхи і не звикли до якогонебудь харчу. Кров із рамени заступника директора цирку їм не смакувала і вони почали стрибати по всьому тілі, а при цьому кусати. Схвильована жертва обовязку почухався надто сильно і блохи збив. Коли директор вернувся, звільнив негайно свого помічника і відмовився виплатити йому належну пенсію. Обі подали себе в суд. Суддя має тепер рішати незвичайне питання: чи заступник директора допустився злочину свідомого вбивства, випадкового чи просто шкоди звичайного предмету.

— **Рукописи, що мають час.** В останніх часах французька та чужинна преса писала чимало про деники і листи братів Гонкурів, невидані досі, збережені в „Націон. Бібліотеці" в Парижі. Гонкури не єдині письменники які застерегли собі заповітом дуже пізній речинець видання залишених ними рукописів. Ще перед війною є два із заслуженої поета Сюллі Прюдома передала в „Націон. Бібліотеку" залишену скриньку з паперами поета; часть цих паперів вийде в світ в 1939 р., а решта аж у 1957 р. Аж у 1956 р. світ матиме змогу познайомитися із 74 (!) томами рукописів, залишених і деником маршала Кастелян, переданими його донькою. У 1931 р. можна буде видати рукопис „Спомини незалежного підчас Цісарства та Комуни" Пера Мартена, тому, що досі живуть люди, про яких кажуть ці спомини. Це лише кілька із більше відомих рукописів, що досі сидять летаргічним сном у „Нац. Бібл." у Парижі.

— **Балакаючий пес.** На виставці собак у Бостоні сензацією є франц. бульдог, що називається зовсім нескромно „Принцес Жаклін" і який уміє „виговорювати" високим виразним голосом деякі слова. Зовсім виразно каже він „Альо!". Коли його питаються, чим він їде до доверху, відповідає „Ліфтом" і вміє говорити, відносно до своїх власників „жону" і „не хочу". Предки цього пса вже перше були виплекані. Предка цього пса ваші перше були виродженні на виставках. Його власник уважає, що пес не вміє говорити і що все в[illegible]

вчився всі ці слова розуміти від дітей, з якими довгі роки бавився.

— Світова всячина. Бюджет военного міста Спол. Держав буде скорочений на половину. — Першим питанням, яким займеться італійський парлямент буде проект закону про реформу виборів. — Між Францією і Німеччиною зійшло до порозуміння в справі виміни молодих „вчених", які їхатимуть для студій із Німеччини у Францію і навпаки. — Гурток мешканців Отвоцка звернувся із проханням до варшавського старостства, щоби дозволило їм осувати в місці рулетку. — Помер провідник мадярських комуністів д-р Евген Ляндлер, що підчас більшовицького перевороту був найвищим командантом червоної армії. — II. міжнародівка в Цюріху звернулась до конгресу в Брюсселі з пропозицією висловитись за скасуванням кари смерти. — Англ. боксер Джібсі Даніельс побив досі непобитого нім. боксера з кляси середньої ваги Макса Шмелінга. — У місті Мінстер (Вестфалія) найшли невідомий досі образ Рафаеля. — Комітет англійської лібеpальної партії рішив виступити на найближчих виборах до парляменту самостійно, не порозумівaючись ні з робітничою партією ні з консервативною. — Законодатні збори стейту Кентукі прийняли великою більшістю голосів закон, який дозволяє каструвати божевільних у санаторіях, щоби цим не дати їм можливости мати недужих дітей. — В Єрусалимі знову легко тремтіла земля; шкід не було.

— Друкарська пропуски. У II. частині статтей п. н. „З тихої волинської сторони" (ч. 43. „Діла"), після слів „Шеферик Поників у червоних" пропущено слово „штанах"; у III. част. тих самих статтей (ч. 44. „Діла") в реченні „соціялізм це для Макіяки, Братуня, Козицького чи Чучмая дерева в африканському пралісі" після слова „соціялізм" пропущено: „комунізм, більшовизм, інтернаціоналізм".

Театри.

„Коопер. Український Театр" під дирекцією вп. Стадника (вул. Шашкевича). Перерва.

Міський великий театр:

29-го „Гра кохання та смерти", Р. Роллана, премєра.
1-го г. 7·30 веч. „Гра кохання і смерти".
2-го г. 7·30 веч. „Гра кохання і смерти".
3-го 3·30 попол. вистава для молоді.

Міський „Театр Новин":

29-го г. 7·30 веч. „Дівчина з Пусти".
1-го г. 7·30 веч. „Лише Ти", оперетка В. Коллько.
2-го г. 7·30 веч. „Лише Ти".
3-го г. 7·30 веч. „Лише Ти".

Кіна.

Аполльо: „Червона танечниця".
Лев: „Потвора та дівчина".
Палас: „Графиня Данішев".
Фантазмогранa: „Білі ночі".
Casino: „Дощ рож".

Передвиборчі віча і збори.

Позір громадяни Городецької дільниці!

Льокаль Виборчого Комітету Українського Нац. Обєднання на Городецьку дільницю міститься в салі Сокола III., вул. Городецька ч. 95. Урядові години щоденно від 10—12 передпол. і від 4—7 вечером.

Позір Скільщина!

В четвер 1. березня відбудеться друге передвиборче віче в **Синевідську Вижнім.** Промовляти буде кандидат Антін Максимович.

Позір Збаражчина і новоселечина!

Дня 1. березня 1928 р. в четвер відбудеться велике віче УНДО в **Збаражі.**

За український мандат у Львові.

На Народний Виборчий Фонд для Львова зложили дальше: о. прал. Л. Куницький 10 ам. дол.; Давидович Петро 1 ам. дол.; Михалевич 1 ам. дол.; д-р Бурачинський 10 зол.; Козачок Василь 5 зол.; Казачек 5 зол.; Цибик 5 зол.; Ярко 5 зол.; Гресяк Вас. 5 зол.; Огродник 0·50 зол., Лоцький 1 зол.; д-р Бровінський В. 5 зол., д-р Блас 5 зол.; д-р Максимонько 5 зол.; д-р Музика 5 зол.; д-р Щуровський 5 зол.; д-р Подолинський 5 зол.; д-р Н. Вахнянин 5 зол.; О. сов. Курманович 5 зол.; о. Іван Рудович 10 зол. і замість ... д-ра Шухевича Миколу, о. сов. Бачинського Е., радн. С. де Ручку Кульчицького, Івана Кузьмича і Ганулька Григорія.

Жертви слати на вкладкове конто Центробанку ч. 8410 Львів, Ринок ч. 10.

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

„Кооперативна Республика", економічно-суспільний місячник. Рік видання I. Ч. 2. з 5. лютого 1928. Зміст: Українська кооперація і польська адміністрація; Дж. Ресселль: Створення нового совітського ладу; З думок українських кооператорів; М. Хронко: Сільське господарство на Радянській Україні; Поширення кооперації в головних державах світа; К. К.: За напрям господарської політики Польщі; М. Корчинський: Селянський зробкий кредит; М. Мартел: Що краще? Багато малих — чи мало великих кооператив?; М. Капуста: Життєздатність і самовистарчальність кооперативних установ; Господарська хроніка; З життя української кооперації; Бібліографія.

„Sprawy Narodowościowe" czasopismo poświęcone badaniu spraw narodowościowych. Rok I. Za październik, listopad i grudzień 1927 r. N-ro 5— . Treść: M. Feliński: Ukraińskie Selansko Robitnycze Socjalistyczne Objednanie (Sel Sob); Leon Wasilewski: W sprawie stosunków narodowościowych na kresach Wschodnich; E. Małaszowski: Bialoruś Sowiecka i jej stosunki narodowościowe; Zygmunt Stoliński: Petycja Niemców do Ligi Narodów z powodu reformy rolnej w Polsce; Aleksander Hafftka: Asymilacja i emancypacja Żydów w Zachodniej Europie; T. M. Katelbach: Różnice i ideologiczne na kongresach mniejszościowych w Genewie; Kronika.

„Воля Росии", журнал политики и культуры. I. Прага 1928. Редагують це" редакційний місячник: В. И. Лебедев, М. Л. Слоним, Е. Н. Сталинский, В. В. Сухомлин. Рік видання 7-ий.

Розбудова Нації, орган проводу українських націоналістів. Рік I. Число 2. Прага, лютий 1928. Зміст: Ю. Вассиян: До головних засад націоналізму; Р. Вициький: Берестейський договір; д-р Е. Сабат: Україна й Азія; Микола Сціборський: „Самостійники"; Пм. Андрієвський: „Вічний мир"; Л. Костаріва: Принципи раціональної політичної організації; М. Заживний: Революційна теорія та закон життя; полк. Е. Коновалець: Причинки до історії ролі січових стрільців в українській революції; Офіціяльна частина; З діяльности організації; Хроніка.

„Життя й Революція" місячник. Виходить накладом Державного Видавництва України в Харкові. Рік видання IV. Книжка II. за лютий 1928 р. Зміст: М. Терещенко: Республика; М. Івченко: Світляки; М. Рильський: Хмари; І. Микитенко: Homo sum; В. Ярошенко: Шкіци; Г. Орліана: Ізмова; М. Дубовик: Вежі; Д. Бергельсон: На 10-ій версті; В. Сосюра: Чого це так сумно мені; Б. Антоненко-Давидович: На шляху до легкої слави; І. Лакиза: Література жовтневого десятиліття; П. Филипович: О. Кобилянська в літературному оточенні; А. Лейтес: Марсель Пруст; П. Балицький: Етюди з історії української книжки; П. Одарченко: Нові недруковані поезії Лесі Українки; Я. Юрмас: Хорове мистецтво; Нотатки; Бібліографія.

КНИЖКИ:

Про помічні погної та як їх уживати? Зладили: інж. В. Воробець та інж. Б. Воличень. Львів 1928. Накладом „Сільського Господаря". Ціна 0·50 зол. Стор. 62. Форм. 16°.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Яголиниця:
1. III. Пан Твардовський.
2. III. Вихрест.

Копичинці:
3. III. Царевич.
4. III. Два злодії.

До Театру заангажована артистка Ужгородського Державного Театру п. Левитська. 11—?

На „Рідну Школу" зложили: Вп. П. Теодор Савула купець у Відні 100 зол., п. Іван Брик, півець церковний в Велдіжи 20 зол., зложених п. Весоловською за участь церк. хору при похоронах її мужа бл. п. Геронима, аптикаря в Велдіжи. — Щедрим Добродіям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи". 1:00

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НЕГАЙНО продам склеп кольоніяльний враз з товарами та першорядними урядженнями і мешкання при ній, зложене з покою, кухні та передпокою. Опсіянського 11. 1597 2 3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Загальні Збори

Т-ва св. Ап. Петра

відбудуться в середу дня 7. березня 1928 о год. 4 поп. в домівці „Взаємної Допомоги" вул. Корнякта 1 II поверх з таким порядком нарад:

1. Відчитання протоколу. 2. Звіти (секретаря, скарбника і контрольної комісії). 3. Вибір Предсідника і Членів Виділу. 4. Внески і запити. — *Виділ.* 1593 1—1

I. Загальні Збори,

членів „Комітету Допомоги Вдовам і Сиротам по Священиках"

відбудуться в вівторок 6. березня 1928 в комнатах Бесіди у Львові при вулиці Рутовського ч. 2 (Народний Дім) о год. 10. рано.

О год. 9. Служба Божа в Преображенській церкві. Порядок загальних зборів: 1. Відкриття. 2. Звіт секретарки. 3. Звіт касової. 4. Звіт контрольної комісії і уділення абсолюторії. 5. Організаційний реферат. 6. Вибір нового заряду. 7. Вибір контрольної комісії. 8. Звіт відпоручниць деканальних комітетів. 9. Внески і запити. Цего дня вечером о год. 7·30 відбудеться концерт у великій салі Народного Дому під Протекторатом Їх Екселенції Митрополита і ласкавій співучасти Вп. П. Др. Коренцівної Софії, оперової співачки, пяністки Божейківної Володимири, хорів львівського „Бояна" і „Сурми". Чистий дохід призначений на закупно дому для вдів і сиріт по священиках. — *Наталя Дзеровичева* голова, *Стеф. Лежогубська* секретарка. 1601 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10